

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

09 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Prisacari Lilia, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 mai 2020, în cauza penală în privința lui

Cotruța Anatoli XXXXX, născut la XXXXX.

Termenul de examinare:

prima instanță: 25.04.2019 – 01.10.2019

instanța de apel: 23.10.2019 – 20.05.2020

Instanța de recurs: 28.07.2020 – 09.02.2021

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți (sediul central) din 01 octombrie 2019, *examinând cauza pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală*, Cotruța Anatoli, a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, fiind-ui stabilită pedeapsa sub formă de amendă, în mărime de 1200 (una mie două sute) unități convenționale, ceea ce constituie 60000 (șaizeci mii) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activitatea legată de asigurarea ordinii publice pe un termen de 5 (cinci) ani.

A fost admisă cererea procurorului, dispunându-se încasarea din contul inculpatului Cotruța Anatoli în beneficiul statului, a sumei de 320 lei, cu titlul de cheltuieli judiciare.

2. În sentință, prima instanță a constatat în fapt că:

Cotruța Anatoli, deținând în baza ordinului nr. 36/18P din 01.04.2018 funcția de gardian public în cadrul organizației de pază „Alfin-Protect” SRL, reprezentând această instituție, având conform instrucțiunii de serviciu dreptul de a aplica forța fizică în vederea asigurării ordinii publice și fiind în virtutea acestor atribuții persoană care activează cu titlu oficial, *contrar prevederilor art. 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 04.11.1950, ratificată de Republica Moldova la 12.09.1997, art. 24 din Constituția Republicii Moldova, art. 2 lit. c), art. 28 alin. (4) din Legea nr. 283-XV din 04.07.2003 „Cu privire la activitatea particulară de detectiv și de pază”, pct. 2, 3 lit. a) din Atribuțiile conducătorilor și personalului care practică activitate particulară de pază*,

aprobate prin Hotărârea Guvernului RM nr. 667 din 08.07.2005 „Cu privire la măsurile de realizare a Legii nr .283-XV din 04.07.2003 cu privire la activitatea particulară de detectiv și de pază”, care îl obligau să nu supună pe nimeni la tortură, să contribuie la respectarea intereselor statului și la menținerea ordinii publice, să aplice forța fizică exclusiv în condițiile legii, să respecte drepturile și libertățile omului, a comis acțiuni pasibile de pedeapsă penală, care reprezintă tratament inuman în următoarele circumstanțe:

La 02.04.2018 ora 21:20, fiind persoană care acționează cu titlu oficial, angajat al organizației de pază „Alfin-Protect” SRL, făcând parte din grupa de reacționare operativă, în urma declanșării semnalului de la butonul de alarmă la obiectivul amplasat pe str. Ștefan cel Mare nr. 5, mun. Bălți - barul „Talisman”, împreună cu colegul său de serviciu Anton Povar s-au deplasat la fața locului, unde au depistat patru persoane, și anume: Andrian Mîrzenco, Alexandru Dubina, Igor Grițenco și Marcel Dostan, și încălcându-și obligațiile funcționale, fără temeii și necesitate, intenționat, în mod ilegal, împreună cu colegul de serviciu Anton Povar, au purces la maltratarea acestora, cauzându-le multiple lovituri cu pumnii și bastonul din dotare în diferite regiuni ale corpului, cauzându-le astfel intenționat lui Alexandru Dubina, Igor Grițenco și Marcel Dostan dureri fizice, iar lui Andrian Mîrzenco conform raportului de expertiză nr. 201810D0140 din 10.05.2018 vătămări corporale neînsemnate sub formă de echimoze pe față, membre și regiunea lombara, produse prin acțiunea traumatică tangențială a unui obiect contondent dur.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura mun. Bălți, Muntean Oxana, prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul Cotruța Anatoli să-i fie stabilită pedeapsa sub forma închisoare pe un termen de 2 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activitate legată de asigurarea ordinii publice pe un termen de 5 ani. În rest a menține dispozițiile sentinței.

3.1. În motivarea apelului, procurorul a menționat că:

- pedeapsa aplicată este extrem de blândă, în raport cu consecințele produse în urma faptei infracționale, care nu va atinge scopul prevăzut la art. 61 Cod penal;

- corectarea inculpatului poate fi atinsă doar în cazul aplicării pedepsei sub formă de închisoare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 mai 2020, apelul procurorului a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea soluției emise, instanța de apel a menționat că, prima instanță la stabilirea pedepsei inculpatului Cotruța Anatoli, a acordat deplină eficiență și s-a condus de principiile generale de aplicare a pedepsei consfințite în art. 61 alin. (2) Cod penal, ce ține de scopul pedepsei penale, precum și de criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute de art. 75 Cod penal, iar ținând cont de circumstanțele reale și personale a vinovatului, corect și motivat a stabilit pedeapsa sub formă de amendă, luându-se în considerație și prevederile art. 10 alin. (2) Cod penal, potrivit căruia legea penală care

Înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

Prin urmare, instanța a aplicat legea în vigoare la momentul comiterii faptei infracționale, care prevedea o alternativă de pedepse și este mai blândă în raport cu legea în vigoare la momentul examinării cauzei.

Inculpatul Cotruța Anatoli a fost găsit vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, pentru care legea penală prevede pedeapsa cu închisoare de la 3 la 8 ani, sau cu amendă în mărime de la 1350 la 1600 de unități convenționale, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani (*în redacția legii de până la modificările operate prin Legea nr.157 din 26.07.2018, în vigoare 14.10.2018*).

În sensul dat, instanța de apel ținând cont de circumstanțele stabilite pe caz, de faptul că inculpatul nu are antecedente penale, a recunoscut vina integral și a solicitat judecarea cauzei penale în baza probelor administrate în faza de urmărire penală și se căiește sincer, pe cauză lipsesc pretenții din partea victimelor, a considerat că prima instanță corect a identificat pedeapsa sub formă de amendă, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activitatea legată de asigurarea ordinii publice pe un termen de 5/cinci/ ani, fiind respectate prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod penal, pedeapsa fiind în limitele prevederilor legale, iar temei de agravare a pedepsei în aspectul propus de procuror nu s-a stabilit.

Au fost respinse afirmațiile invocate de procuror în apel precum că corectarea inculpatului poate fi atinsă doar în cazul aplicării pedepsei sub forma de închisoare, instanța de apel apreciindu-se ca fiind declarative în circumstanțele stabilite pe caz, întrucât inculpatul este la prima abatere penală, se căiește în faptele comise.

Împrejurările stabilite pe caz cu referire la inculpat, au permis instanței de apel de a concluziona că în speță lipsesc temeiuri de agravare a pedepsei penale stabilite inculpatului de către prima instanță.

5. Nefiind de acord cu hotărârile instanțelor, procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Prisacari Lilia, a declarat recurs ordinar, prin care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, a solicitat casarea totală a deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare.

5.1. În motivarea recursului declarat, procurorul a menționat că:

- instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75 Cod penal, nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite de Cotruța Anatoli asupra mai multor persoane, cauzându-le intenționat dureri fizice, precum și leziuni corporale, infracțiune ce atentează la libertatea, cinstea și demnitatea persoanei, de modul de comitere a infracțiunii, mijloacele folosite, starea de pericol creată pentru viața și sănătatea a acestor persoane, natura și gravitatea rezultatului produs, în consecință fiindu-i stabilită o pedeapsă inechitabilă sub formă de amendă;

- la stabilirea categoriei și măsurii de pedeapsă, instanța de apel nu a ținut cont de caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii, fapta fiind săvârșită cu intenție directă și care potrivit art. 16 CP se califică ca infracțiune gravă;

- Cotruța Anatoli fără careva temei și necesitate, intenționat, în mod ilegal a maltratată mai multe persoane, cauzându-le multiple lovituri cu pumnii și bastonul din dotare în diferite regiuni ale corpului, ca rezultat părților vătămate fiindu-le cauzate dureri fizice, dintre care unele, conform raportului de expertiză nr. 201810D0140 din 10.05.2018 fiindu-i cauzate vătămări corporale neînsemnate sub formă de echimoze pe față, membre și regiunea lombară.

6. Asupra recursului declarat de procuror, a fost depusă referință de către avocatul Cojocar Rodica în numele inculpatului, prin care a pledat pentru respingerea recursului ca fiind neîntemeiat.

7. Judecând recursul ordinar declarat de către procuror în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este pasibil admiterii, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate, totodată, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul recursului declarat de către procuror, se atestă că acesta a indicat în calitate de temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Colegiul penal lărgit verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub acest aspect, constată că această instanță, la examinarea apelului declarat de către partea acuzării, nu a respectat întru totul prevederile art. 414 alin. (5), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, iar în rezultat a admis erori de drept care au afectat hotărârea pronunțată.

Prin urmare, motivarea deciziei instanței de apel sub aspectul individualizării pedepsei penale aplicate inculpatului nu conține argumente convingătoare pe care se întemeiază soluția pronunțată, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel, în latura penală, în partea stabilirii pedepsei, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform prevederilor art. art. 414 - 417 Cod de procedură penală, instanța de apel, urma să soluționeze paralel cu starea de fapt, și chestiunile de drept, printre care: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă

infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar fi constatat încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea primei instanțe urma a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

După cum se constată la caz, prin sentință Cotruța Anatoli a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 166¹ alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă, în mărime de 1200 (una mie două sute) unități convenționale, ceea ce constituie 60000 (șaizeci mii) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activitatea legată de asigurarea ordinii publice pe un termen de 5 (cinci) ani.

La data comiterii infracțiunii, 02 aprilie 2018, art. 166¹ alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, prevedea în calitate de pedeapsă: închisoare de la 3 la 8 ani sau amendă în mărime de la 1350 la 1600 de unități convenționale, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.

Ulterior, prin legea pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 157 din 26.07.2018 (în vigoare din 14.10.2018), la articolul 166¹ Cod penal, în sancțiunea alineatului (2), textul „sau cu amendă în mărime de la 1350 la 1600 de unități convenționale, în ambele cazuri” a fost exclus.

Cu referire la caz, Colegiul penal lărgit constată că în cererea de apel a procurorului a fost invocat dezacordul cu modalitatea de individualizare a pedepsei stabilite inculpatului de către prima instanță sub aspectul că instanțele nu au ținut cont de gradul sporit de prejudiciabilitate al faptelor săvârșite de către inculpat.

Analizând decizia supusă recursului, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel nu a pătruns pe deplin în esența argumentelor avansate de partea acuzării, motivând superficial soluția emisă, fără a-și argumenta soluția în acest sens.

Astfel, Colegiul penal lărgit a stabilit că deși judecarea cauzei a avut loc în procedură simplificată, inculpatul urmând a beneficia de reducerea pedepsei potrivit regulilor stabilite la art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, totuși instanțele de fond nu au dat deplină eficiență prevederilor art. 61 și 75 Cod penal, stabilind o pedeapsă cu amendă ce este disproporțională faptei comise și care nu va duce la restabilirea echității sociale.

Astfel, Colegiul penal consideră că este necesar de evidențiat că la individualizarea pedepsei, conform criteriilor generale de individualizare a pedepsei, instanța de judecată trebuie să respecte toate cerințele prevăzute de legea penală ce asigură aplicarea față de inculpat a unei pedepse echitabile, legale și individualizate. Neglijarea unora din aceste criterii, constituie temei pentru casare a hotărârii contestate.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, în prezenta speță și-a găsit confirmare temeiul pentru recurs invocat de către procuror, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel, în latura penală, în partea stabilirii pedepsei, cu remiterea cauzei la rejudecare în această parte, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesuale penale asupra aspectelor evidențiate în prezenta decizie, să argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Prisacari Lilia, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 mai 2020, în cauza penală în privința lui **Cotruța Anatoli XXXXX**, în latura penală, în partea stabilirii pedepsei, și dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest decizia contestată, se menține.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea în care a fost dispusă rejudecarea, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **26 martie 2021.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Bioco Victor